

Štajerc" izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krone, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računajo naročnino z ozirom na visokost poštne. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6v. Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslojše štev. 3.



Slava Tebi, ki si nas kmete ljubi!

Kmečki stan, srečen stan!

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserzatov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Stev. 50.

V Ptuj v nedeljo dne 11. decembra 1910.

XI. letnik.

Današnja številka ima zopet 2 strani priloge in šteje torej skupaj 10 strani ter več slik.

Naznanilo.

Uradne ure v „Štajerčevi“ pisarni so se spremenile in veljajo od zdaj naprej tako-le: Ob delavnikih od 8. ure zjutraj do 3. ure popoldne. Ob nedeljah in praznikih od 8. do 12. ure popoldne. Kdor ima v uredniških stvarih z urednikom g. K. Linhartom govoriti, ta naj ga poseti doma (stara šola, za mestno cerkvijo). — Kar se tiče upravnništva (naročanje lista, plačilo naročnine, spremembe naslova, sprejem in plačilo inzeratov, vprašanja glede inzeratov itd.), to naj se odda vse v pisarni (Bismarckgasse 4, Theater). K uredniku Linhartu naj se pride le v uredniških zadevah (glede dopisov, vprašanj, itd.).

Kmetje v mariborskem okraju!

Slovenski poslanci so štajerski deželni zbor razbili. Stem so napravili spodnještajerskemu ljudstvu velikansko gospodarsko škodo. Ljudstvo trpi pod vedno večjimi bremenami, poslanci slovenskih strank pa se smeji in zabavajo na troške tega izsesanega ljudstva.

Ako molčimo, potem bo vlada mislila, da se strinjamo s to politiko, da smo zadovoljni z gospodarsko revščino v deželi. Mi moramo torej javno povedati, da štajersko ljudstvo ni zadovoljno z brezvestno politiko slovenskih poslancev. Mi moramo dokazati, da pametni in razumni del štajerskega ljudstva ne stoji za temi politično brezvestnimi ljudmi. — Mi moramo pa tudi vse ljudske moči zbrati in združiti, da priborimo štajerskemu ljudstvu vpliv in veljavo. Kmetje ne potrebujejo nobenih voditeljev, ker se znajo sami voditi! — Iz vseh teh vzrokov sklicujemo za ljudstvo mariborskega okraja

veliki kmetski shod,

ki se vrši

v nedeljo, dne 18. decembra 1910 ob 10. uri v „Gambirushalle“ (Schillerstrasse) v Mariboru.

Na ta velevažni shod so vsi vabljeni, ki imajo resno voljo do gospodarskega dela in ki se ne pustijo nahujskati od prvaških agitatorjev. Mi nimamo ničesar proti temu, ako pridejo tudi kmetje nasprotnega mišljenja na zborovanje. Ali za to smo priskrbeli, da nikdo shoda motil ne bode.

Naši zaupniki v okraju dobijo posebna vabila. Prosimo, da jih med somišljenike razdelijo in da pridejo vsi z znanci in prijatelji na to velevažno zborovanje. Skrajni čas je, da izpregovori enkrat ljudstvo samo jasno besedo. Zato pa:

Vsina shod!

Višek nesramnosti.

Kaplan in poslanec ter šefurednik dr. Anton Korošec dosegel je višek nesramnosti. V slovenski politiki gotovo ni nikdo vsled dostojnega tona razvajan. Nož, poleno, laž, obrekovanje in psovka, to je orožje slovenskih politikov. Ni čuda, da se je javnost v naših pokrajinah že privadila najhujših izgrezov na tem polju. In kri nam ne zavrže tako hitro.

Ali kaplan in poslanec dr. Anton Korošec, torej prvi voditelj slovenskih klerikalcev na Štajerskem, ni bil zadovoljen z dosedanjimi psovkami. Mlada in vkljub celibatu vroča njegova kri redi tako strupeno narodno sovraštvo, da mu je moral dati duška v gorastni, v svoji nesramnosti nedoseženi psovki. Duhovnik dr. Anton Korošec je moral omadeževati svojo črno suknjo s podlo infamijo, ki je pač njega in le njega vredna!

V državnem zboru je namreč dr. Anton Korošec zaklical besedo, da „je žganje kulturno znamenje Nemcev“. Vsemu nemškemu narodu je vrgel torej perfidno psovko v obraz in mislil je gotovo tudi na slovenske, Nemcem prijazne naprednjake. Vsem tem pritisniti hotel je dr. Anton Korošec pečat „šnopsarjev“ na čelo.

Do take predrznosti pride pač le politikujoči slovenski pop! Največji narod na Avstrijskem je nemški in 90% milijonov Nemcev živi na svetu. In najbolj kulturni narod je nemški. Največje znanstvenike, najpomembnejše umetnike, najprirednejše tehnike dal je človeštvu nemški narod. V znamenju nemštva stoji danes vsa svetovna kultura. In vkljub temu priteče zdaj neki politikujoči kaplanček in pljuče tej kulturi v obraz.

Torej „šnops je kulturno znamenje Nemcev“! To podlo besedo je zaklical v politični strasti zbesneli katoliški duhovnik dr. Anton Korošec. Prelopostva je ta psovka, da bi zamogla koga žaliti. A značilna je obenem, značilna kakor malo katera beseda. Značilna posebno tudi zaradi tega, ker je sam dr. Anton Korošec edino potom nemške kulture stopinjo dosegel, na kateri se zdaj šopiri kakor petelin na gnoju. Kaj bi bil dr. Korošec brez znanja nemščine, brez nemških učiteljev, brez nemških — podpor? Najgrša nevaležnost se zrcali iz njegove podle besede! Kajti možič ni tako neumen, da bi ne razumel vso lumparijo svoje psovke! Možič v čisto natanko, da je vse, prav vse, kar je kulturnega na Slovenskem, plod nemškega duševnega dela. In vkljub temu se je pustil od svojega nekrščanskega sovraštva zapeljati, da je pljunil omenjeno psovko v javnost. In zdaj vprašamo: Ali je čuda, ako obrača na tisoče Nemcev katoliški cerkvi hrbet, ko katoliški duhovniki psujejo vse nemško ljudstvo za narod šnopsarjev? **Sovaštvo dr. Korošca in njegovih enakih bratcev prisililo je tisočero Nemcev, da so se pridružili „Los von Rom“ — gibanju in da so izstopili iz katoliške cerkve.** In tudi na sedanjo dr. Koroščevo psovko dalo bode mnogo Nemcev ta odgovor. Ali knezoškof tega ne sliši in ne vidi? Ali ne razume cerkvena oblast, da je politikujoči duhovnik dr. Anton Korošec

najhujši škodljivec katoliške cerkve? . . .

„Šnops je kulturno znamenje Nemcev“, — tako je zaklical tisti dr. Korošec, ki iz bogve kakšnih vzrokov še vedno duhovniški talar nosi, čeprav nima razven talarja in tonzure ničesar duhovniškega več na sebi. Nemci bi lahko na to psovko odgovorili z dejstvi, ki bi javnost hudo razburili. Gotovo je, da se po slovenskih farovžih največ popije in da so politikujoči popi dostikrat na robu delirium tremensa. Tudi dr. Korošec ni abstinent in pije rad. Ravno tako pa je vsakemu strokovnjaku znano, da se največ žganja popije v najbolj klerikalnih krajih. Zato obrnimo sulico in pravimo v dokazanem prepričanju: **šnops je kulturno znamenje slovenskih klerikalcev.** Le od alkohola propalo ljudstvo zamore biti klerikalno in zamore ljudi à la dr. Korošec v zbornico pošiljati.

Dr. Anton Korošec je govoril in njegove besede ne bodo pozabljene! To je tisti dr. Korošec, ki je sicer narenil „objubo čistosti“, ki se pa glasom slovenskih listov zabava na Dunaju s pol nagimi Judovkami, o katerem se je že tako lepe povesti pravilo, pri katerih je neka devojka Ida glavno vlogo igrala. To je tisti dr. Anton Korošec, ki je v svojem brezmejnem sovraštvu proti Nemcem v listih sumničl Ptujčane, da so nekemu Slovencu hišo zažgali. To je tisti dr. Korošec, ki je bil za to svojo podlost na večtedenski zapor obsojen. Ta človek je torej imel predrzno čelo, da je izustil infamijo vseh infamij, nesramnost vseh nesramnosti!

Mi smo morali to pribiti, kajti tudi vsi slovenski poštenjaki se morajo zgražati nad to besedo dr. Korošca. Zgražajo se pa nad njim tudi duhovniki sami. Iz Gradca se poroča, da je **70 katoliških duhovnikov najostreje obsodilo in zavrnilo javno dr. Koroščevo besedo.** 70 duhovnikov, ki služijo katoliški veri, kateri bi moral pravzaprav tudi dr. Anton Korošec služiti, označilo je torej javno tega kaplana za lažnika in obrekovalca. Ali bode cerkvena oblast tudi zdaj molčala?

S svojo besedo je dr. Korošec hipoma razsvetil podlo mišljenje slovenske klerikalne stranke. Te „šnopsarske“ besede bodo mnogo klerikalne slave pokopale. . . .

Politični pregled.

Duhovniki in „kšeft“. Vrhovna cerkvena oblast zankazala je s posebnim odlokom vsem duhovnikom, da morajo tekom 4 mesecev vsako službo v bankah in denarnih zavodih (posojilnicah itd.) odložiti. Od zdaj zanaprej tudi ne sme noben duhovnik take službe sprejeti. V odboru, predstojništvu, nadzorstvu itd. posojilnic in sploh denarnih zavodov torej ne sme biti več noben duhovnik. To je po našem mnenju jako pametna odredba. Bojimo se le, da politični duhovniki ne bodo vbogali. Odložili bodo sicer navidezno svoje službe, ali voditelji posojilnic ostanejo žalibog i zanaprej. Ime „načelnika“, „blagajnika“ itd. bodo nosili slamnati možje, ki se bodo v slučaju tudi zapreti pustili; ali

komandanti bodejo le politični duhovniki. Cerkevna oblast bi morala duhovščini sploh vsako politikovanje prepovedati. Kajti preje ne bode miru!

Italijanski „bratci“. V Trientu so Italijani raztrgali sliko našega cesarja. Prišlo je do bur-nih prizorov. Baje je policija že več teh ireden-tovskih hujskačev zaprla. Laški bratci dvigajo vedno ponosneje svojo glavo. Treba bode tem protiaustrijskim fantalinom jezike skrajšati!

Na Češkem so vsled narodnega spora raz-mere prav žalostne postale. Deželni odbor nima več denarja in je moral že najnujnejše izdatke zapreti. Zdaj se poroča, da je deželni odbor češki zastavil krono sv. Venceljna, ki je bila vedno nekako svetišče za vse narodne Čeha. O jerum, jerum!

Na Srbskem pričeli so socialisti veliko agi-tacijo za vpeljavo splošne in enake volilne pravice za moške in ženske. Vodja te agitacije je soc. dem. poslanec Kozlerović.

Schicht Stearin-sveče LEDA

najfinjša vseh mark! Apartni, elegantni zavoj!

Ne tečejo!
Ne dišijo!

Ne kadijo!
Ne delajo saj!

Gorijo s svetlim, mirnim plamenom.

872

Prvaški advokati.

(Izvirni dopis iz Kranjske.)

Begunje, Gorenjsko 4. 12. 1910.

Zadnjič ste pisali o politični moralni slov. voditeljev; iz tega smo spoznali, kako ptiči vo-dijo vbogo slov. ljudstvo. Jaz sem dal brat „štajerca“ našim kmetom obeh slov. strank ter so odobraval pisavo lista, češ ljudstvo je le predobro, samo voditelji so nič-vredni. Naši advokati odirajo kmete tako, da je groza. Tukaj Vam podajam nekaj, kar upam da boste oteli pozabljenosti. Dr. Pegan je znan klerikalen advokat; v vseh prireditvah farške stranke je prvi za dr. Zlindra raz političnega osla, bo dr. Pegan zajahal to kljuse. . .

Za deželnega poslanca ga je že naša farška moč spravila in pri kmetijski družbi je prvi agi-tator. On najbolj vpije, da „se kmetije odirajo“ in da se jim mora pomagati. . . Tukaj imate krasen izgled, kako je treba kmetu „pomagati“, kako dr. Pegan „pomaga“. Tukaj pri nas t. j. v Žgošči pri Begunjah je bil pomladni požar uni-čil posestniku Janezu Gašperinu in njegovi ženi vso hišo z gospodarskim poslopjem do tal; od-nesla sta le golo življenje. Kako je ogenj nastal, se ne ve; ta dva sta pa brez podlage sumila posestnika in gostilničarja M. Jagodiča, svojega soseda. Ta je po dr. Peganu vložil tožbo in tudi tožbo dobil.

Sedaj pošlje dr. Pegan račun obtože-

nima Janezu in Ivani Gašperin, glaseč se na 132 K 35 h. Obtožitelja kot uboga pogorelca se začudita nad tem računom; ena pot iz Ljubljane pa v Radovljico, to je pa le malo preveč! Takoj se podasta k okrajni sodnji v Radovljico in se pritožita nad silnim računom. Zdaj pa sodnik napravi nov račun, ki znaša le 47 kron 50 vinarjev. Torej je sodnik dr. Peganov račun znižal za 84 K 85 h. . . In tak dr. Pegan se šteje med „rešitelje in voditelje“ kmeta. Računa pa kmetom trikrat več, kakor postava določa! Proč z ožeruhi! Proč s Peganom! Jaz bi že to dal v naše liberalne liste, pa ti vrage vsi vkup drže in bi gotovo ne objavili, ker so vsi jejnaki! Ta Pegan je tudi bil začasa septemberskih dogodkov v preiskavi. Dr. Pegan se ni pritožil po sodnijsko odmerje-nih stroških, ampak sprejel 47 K 50 v. Vas torej prosim, objavite te vrstice o tem „svetem“ doktorju; vsa dežela Vam bo hvaležna, posebno pa njegovi volilci tam doli na Dolenskem. Dr. Pegan je menda tudi deželni odbornik.

Opomba uredništva: Radovoljno smo objavili ta dopis, ker nam je dokaz, da so slovenski advokati povsod enaki in da imajo povsod za slovensko lju-dstvo odprto — mošnjo. Na Koroškem imamo dr. Brejca, ki je „slovenski voditelj“, kateremu je pa „štajerc“ že opetovano očital, da nepostavno visoko računi. In mož ni tožil. Na Štajerskem imamo dr. Benkoviča, kateremu smo isto že večkrat očitali; obljuboval nam je, da nas bode tožil, ali do danes ni imel poguma. Mi imamo dr. Lešnika, ki je „slovenski voditelj“ in je slovenskega kmeta za 20 vinarjev tožil in zarubil. Mi imamo dr. Brumena, ki si ekspenzarje dvakrat zaračuni itd. In na Kranjskem imamo dr. Pegana, ki si trikrat toliko raču-na, kakor to postava dovolj itd.

Vbogo slovensko ljudstvo!

Dopisi.

Iz Ptujске gore. Volitve za novi občinski odbor so razpisane, reklamacije končane. Narod-njaški reklamacijski odbor jih je rešil, kakor je bilo pričakovati, pristransko. Kadunce kot na-čelnik tega odbora se je zmirom postavlja kot turški paša; on noče volilcev v volilni imenik postaviti, kateri plačajo še enkrat več državnega davka, kakor on sam; neka volilka se ni sama oglasila, zato se jo hoče ob volilno pravico spravi-ti, akoravno se je od drugih volilcev reklami-ralo. Takih slučajev je napravil ta čedni rekla-macijski „komision“ čez 20. . . Ja, mogočni naš Jurček zahteva, da bi moral vsaki k njemu po kolenih priti, da mu lahko uhe nabere, kakor je on tega navajen. Ali zelo se motiš! Nekemu tukajšnjemu posestniku pravi: „Govori, sedaj si pri občinskem uradu, pa ne doma pri babi“. Iz tega sledi Jurčkova ošabnost in olikanost. Jurček in njegov stari Marko že sedaj lovita uboge vdove, da naj jima dajo pooblastilo za volitev. Pa kak bodo to storile, ko se Jurčeka ne želijo za župana več. Ja šment, sedaj so uboge vdove dobre? ko so pa one v sili prosile za podporo glede suše in toče, pa je ta čedni žu-pan rekel: „Nisi potrebna, saj še ne cerkavljješ!“. . . Naših volilcev pa je dol-

žnost, da na to hinavščino vdove opozorijo! Geslo mora veljati: Jurček nam županil ne bo!

Šmarje pri Jelšah. Dragi mi „štajerc“! Našemu fajmoštru Bohancu je 4. t. m. na pri-žnici zmanjkalo božje besede. Zato se je tebe, dragi „štajerc“ privoščil, bo pa on sam posku-sil. Ali sam se čuti preslahlega. Zato se je na naše žene obrnil in jih hujskal, da naj „šta-jerca“ iz svojih hiš odpravijo. Misli si je pač: kar vrag ne more, baba pripomore. . . Pa ne bo kruha iz te moke. Kajti žene „štajercijancev“ so zavedne. One vedo, da je boljše vse brati, kakor mariborske klerikalne cunje. . . Žalibog, da tudi stari fajmoštri ne morete brez politike pridigo-vati. Potem ni čuda, da mladi kaplani sploh samo politiko prežveketujejo. Kakoršni mojster, tak je po navadi tudi pomagač. Imeli smo dolgo let dobrega duhovnika v osebi č. g. dekana Jug, ki je znal pridigovati, da bi človek celi dan poslušal. G. Jug niso nikdar proti „šta-jercu“ agitirali. Zato pa prosimo, da bi nam zdaj v svetem adventnem času drugače govo-rili. Listi so politična stvar, advent pa še ni političen postal. Opazovalec.

Grize. Znano je od starega župana Šulerja, da ko so ga iz županskega stolca smuknuli, je ostal občini čez 1700 K dolžen. Že lansko leto si je „frist“ naredil do novega leta. Pa ni bilo nič; do aprila zopet ni bilo nič; do hmelja, da ga prodal, pa zopet ni bilo nič. In zdaj si je „frist“ zopet naredil do novega leta. Kaj bo? Vi občinski kimovci, zakaj se pustite vedno za vaše nosove vleči? Menda bodeš še čakali, da bode ta vzorni gospodar otavo pokosil in potem občini plačal. Of ti klerikalci znajo pač gospo-dariti! Namesto da bi od Šulerja denar tirjali, ki leži pri njemu brez vsacega interesa, zvi-šali so nam raje občinske doklade. V enem letu je dal klerikalni župan Pikel dva-krat doklade zvišati. Šuler je popreje s 60 % izhajal in je že občini 1700 K dolžan ostal. Zato „štajerc“ zmirom podcuje, da kar je v klerikalnih krempljih, to vse poka. Ja, ja, je resnica! Le pogledajmo sosedno občino Pletrovče, ki je že dolgo v klerikalnih krempljih, — kakšne razprtje so tam! V novem letu se zopet vidimo! Tuhtar.

Roginska gora. Dragi „štajerc“, tudi iz naše občine treba je kaj izvedeti. Dne 9. in 10. listopada je bila pri nas občinska volitev. Naj-starejši ljudje se ne spominjajo, da bi se kedaj v naši občini tako strastno agitiralo. Nekateri gospodje v črni suknji se pač za volitev bolj brigajo nego za prižnico. Tu je bil neki kaplan iz Zibike, Anton Kovačič, po domače Danjolv Tonče. Ta gospod je morda dobro študiral za duhovski stan, ali za volitve pa še ni izštudiral. Hodil je dva dneva od hiše do hiše in volilce na volišče podil. Bilo je slabo vreme in ta zibiški Tonče je bil dva dneva brez žužne. Treba mu je to bilo, kajti ta Tonče iz Zibike plačuje davka celih 49 vinarjev. . . Na prižnici ta gospod tako govori, da komaj vsaki deseti poslušalec kakšno besedo razume. Pri volitvah pa mu je jezik tako gladko tekkel, da je vsakdo mislil, da je naravnost iz Rima poslan. Ali vso agitiranje vbogemu Tončku ni pomagalo in propadel je s svojo dolgo suknjo. Upamo, da se bode kaplan zanaprej svojega poklica držal, volitve pa pri miru pustil. Kmetje smo dovolj pametni, da znamo sami voliti in volili bodemo tiste, ki jih mi hočemo. Prihodnjč več!

Občani.

Od sv. Lovrenca slov. g. Res, predragi nam „štajerc“, se bode marsikateremu izmed tvojih bralcev smešno zdelo, če glih je meni jokanja vredno v tej moji nesreči, katera se mi je pripetila pred 14 dnevi. Namreč vsi lasje na glavi stopili so mi po konci in zdaj moram pa s tak kodersto glavo po fari hoditi, nič ne pomaga ne topla ne mrzla voda. Marsikateri bralcev bi pa me le znal vprašati, kaj da se mi je pripetilo. Mogoče sem se prestrašil, kar je tudi bilo. Bilo je namreč predpretečenega tedna, ko sem hodil po Gabrčnem vrhu po svojih opravkih. Kar naenkrat srečam na cesti že neko bolj priletno žensko osebo, katera je bila čisto županovi Micki iz Gabrnika podobno. Gnala si je sicer nekega krojača, kateri še je tudi ledik, v svojo vinsko klet na zabavo. Ker pa je mene žali Bog v tistem trenutku najbolj žejna mučila, odločil sem ta za mene žalostni za njiju veseli

Češka politika.

Dosedaj vodil je češko politiko znani dr. Kramarž, ki je s slovenskim eks-županom Hribarjem romal po Rusiji in je vedno zasle-doval panslavistične cilje. Možu ni bilo nikdar mnogo za Avstrijo; navduševal se je pa vedno za krvavo Rusijo carja-batjuške. Češki po-slanci pa so mu sledili skozi drn in trn. Da slovenski poslanci nimajo mnogo srca za av-strijsko domovino, je itak splošno znano. Zato so tudi dr. Kramarža za nekega „pol-boga“ častili. Bržkone je bil tudi ta češki voditelj komandant, ki je slovenskim poslancem na Štajerskem zapovedal, da morajo deželni zbor razbiti. In na češko komando so to tudi stori-li. . . Zdaj pa so Čehi sami izpredvideli, da taka prenapeta politika ne more dobiti sadov prinašati. In odstavili so zadnjič dr. Kramarža kot načelnika. S tem je ta človek tako rekoč politično mrtev. Na njegovo mesto so si Čehi izvolili dr. Fiedlerja, ki velja za zmernega in pametnega politika. Upati je torej, da bodejo Čehi s svojo brezobzirno, rusofilsko politiko po-nehali. Naša slika kaže odstopivšega dr. Kramarža in nastopivšega dr. Fiedlerja. Pri vsemu temu imamo le eno željo: da bi namreč tudi sloven-



ski poslanci prišli do prepričanja, da zveleizdaj-niška protiaustrijska politika prav nič ne velja. S tem, da se deželne zbornice in državno zbornico razbije, ni ničesar storjenega. Z bičem bi bilo treba pognati razne dr. Korošce, Grafenauerje in dr. Šušteršiče. . .